3.157

CAN NEWYDD

YN RHODDI HANES

Y DIWEDD TRUENUS

A DDAETH I

MARY GRIFFITHS

Merch o'i genedigaeth o ...

Yr hon a aeth i Blwyf St. Peters, gerllaw Caergrawnt, ... anaeth Mr. Mrs. Greenwood, lle bu yn aros ... mlynedd, mewn parch mawr; ymgyfeillachodd a'u ... Mab, sef Wm. Greenwood, am rai o'r blynyddau ... weddaf, nes iddi feichiogi; ond trwy foddlonrwydd ... a'i fam cytunasant i briodi, ond er ei mawr ... foreu Sabboth, y 7fed o Chwefror, cafwyd ... nghrog wrth goeden gerllaw'r ... y mab ar ol ei chladdedigaeth, a'i gy... a'i fam, a'r cymydogion, mai efe ei hunan gyfla... weithred erchyll ar gorph Mary Griffiths a'i fa... ddychrynllyd ar fore u Sabboth, yr 20fed o ...

Cenir ar "Bryniau'r Iwerddon."

Yn awr adroddaf hanes, fel clywais i chwi ar ...
Nid ydwyf ddim yn cofio am y fath beth o'r bla...
O'r Saesneg fe'i cyfieithiais er lles i'r Cymry ...
O'i achos gwn fod llawer o dan ryw brudd-der ...

Gerllaw Caergrawnt, medd hanes, 'roedd gw...
yn byw,
Yn berchen golud gwiwlon, da foddiau, eglur ...

11378

[illegible] mab oedd gan y rhe'ny i'w lloni ar y llawr,
Ar hwn, mae'n ddigon amlwg 'roedd ganddynt olwg
fawr.

Un forwyn gadwent yno, merch o Sir Benfro oedd,
A'i henw Mary Griffiths, galarus dweyd ar g'oedd;
A'r mab fu'n caru'n gywir â'r feinir fwyn ddinam,
[illegible]hyn am rai blynyddau—na's gwydda'i dad a'i fam.

Bu deuddeg mlynedd helaeth yn eu gwasanaeth hwy,
A heddu eu bodd wnai'r feinir, nis gall'sai wneu,hur
fwy:
'Roedd megys plentyn ganddynt, heb unrhyw helynt
flin,
Pob parch a roddent iddi 'run modd a'u mhab eu hun.

[illegible]dygai'r mab yn weddaidd tuag at y fwynaidd ferch
[illegible] o flynyddoedd nes hudodd ei holl serch,
[illegible]hiogodd—a dywedodd wrtho'r gwir,
[illegible]dunedd, 'rwy'n awr dan galed gur.

[illegible] 'rwy'n hyderu na wnewch â mi ddim cam,
[illegible] minnau mhell o'm cartref, heb genyf dad na mam,
[illegible]'n ferch amddifad, coeliwch, O byddwch imi'n bur
[illegible] darfu'ch adduneddu—cawn fyn'd dan glwm yn glir.

[illegible] rai yn fwynaidd i'r beraidd lon ei llun,
[illegible] Fari, rwy'n eich caru 'run modd a mi fy hun;
[illegible] allaf eich hamharchu, gwnewch gredu'm geiriau
[illegible]gyd,
Ni gawn ymrwymo'n addas mewn glân briodas glyd.

I'w dad a'i fam dywedodd o'i wirfodd yn y fan,
Os caf eich gwir foddlonrwydd, 'rwy'n rhydd i wneyd
fy rhan;
Wrth garu, fy anwyl Fari, beichiogi wnaeth y ferch—
Gobeithio na wnewch ddigio, na cheisio siglo'm serch.

X2052117[illegible]6

Cam cyntaf yw'r cam gorau yn ddiau d'wedai'r ddau,
Yn awr gwnewch benderfynu i gael ymglymu'n glan
Boed llwyddiant i chwi ar gynydd tra byddoch bennydd byw,
I fyn'd o flaen 'r offeiriad 'nol glan ordeiniad Duw.

Ond cyn cael glân briodas, anaddas fu y nod,
Y ferch gaed wedi ymgrogi gerllaw wrth lwyn o go'd,
Ar fore dydd yr Arglwydd, golygfa anedwydd oedd,
Mis Chwefror, sef y seithfed, mae'n galed dweyd ar g'oedd.

Ei barn ar y trengholiad mai hunan laddiad fu,
'Doedd yno neb yn credu i'r mab ei chrogi hi;
Wrth roddi ei chorph mewn daear, roedd ef mewn ... mawr,
Ei dad a'i fam ac yntau, a'r dagrau yn llifo i'r llawr.

Y mab oedd yno'n amlwg, ac arno olwg brudd,
Waeth, waeth yr oedd e'n myned i'w wel'd o ddydd i ddydd:
'Roedd ef mewn dirfawr boendod yn darfod ar ...
Yn awr fe allwn gredu mai gwaeddu 'roedd y g...

Mehefin yr ugeinfed y galwai dad a'i fam,
Gan dd'wedyd mae nghydwybod yn llosgi megis fflam;
Trwy ddiafol a'i hen ddyfais y lleddais deg ei llun,
Am hyn yr wyf yn ofni gwynebu Mab y Dyn.

Oh galwch y cym'dogion, fy anwyl dirion dad,
I daer weddio ar Iesu am imi gael gwellhad;
Cael dyoddef ar y crogbren 'nawr yw fy haeddiant i,
Am llaw fy hun mor giaidd y gwnes ei diwedd hi.

O'r ty mi a'i denais allan, 'run syw, heb air o sen,
Ac am ei gwddf rhoes gortyn i'w chrogi wrth y pren,
A hithau'n gwaeddi, William, gadewch i mi gael b...
Dymunwn gael fy mywyd er mwyn yr Arglwydd D...

Fy nghalon, wrth ei chlywed mor galed oedd a'r dur,
A chelais y weithred 'sgeler a wnes am amser hir;
Yn awr o achos hyny gwae fi fy ngeni erioed—
Mewn bryd i ladd fy ngghariad oedd saith ar hugain oed.

Mae fel pe bae'n ymddangos o'm blaen bob munud awr,
Pob peth sydd yn fy mhoeni a'm llethu'n llwyr i'r llawr;
Ac hefyd mae 'nghydwybod yn tystio i mi bob dydd,
Bydd gwaed y ferch i'm herbyn yn nydd y farn a fydd.

Pryd hyn fe daflodd angeu ei saithau i'w galon e',
Arswydus ei sgrechiadau—dychrynai pawb trwy'r lle,
Nes oeddent yn arswydo wrth wrando ar ei gri,
A gwel'd ei boen a'i derfyn trwy waith y gelyn du.

Bydded hyn yn rhybudd i bawb o'r ieuenctyd llon,
Pob un fo'n caru'n gywir, heb frad o dan ei fron;
[illegible] hwn yn bump ar hugain ei roddi dan y gwys,
Yn hyn mae ei holl berthnasau yn wylo'r dagrau dwys.

Gweddiwn ninau beunydd am grefydd yn ei grym,
A'n cadwo hyd y diwedd rhag llid dialedd llym;
Yr Arglwydd wnelo'n tywys i'r llys ty fewn i'r llen—
Rho'wn iddo E'r gogoniant, a'r moliant mwy, Amen.

DAVID JONES, Llanybyther.